

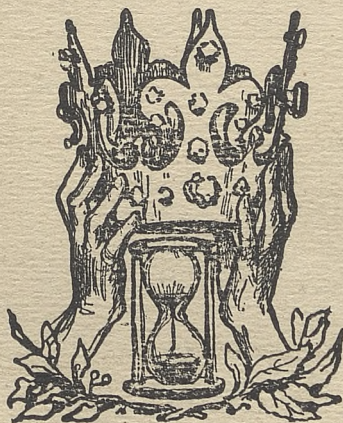
2657

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

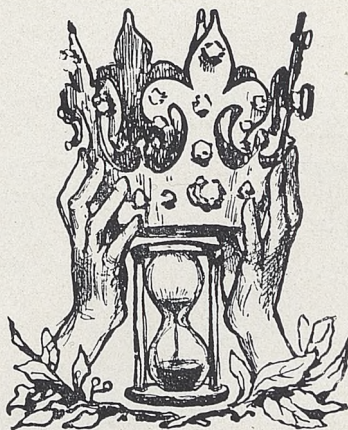
MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

ZA ROK 1912.

W KRAKOWIE,
NAKŁADEM MUZEUM NARODOWEGO.
W Drukarni „CZASU”, pod zarządem Aleksandra Świerzyńskiego
1913.

SPRAWOZDANIE
DYREKCJI
MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE
ZA ROK 1912.

W KRAKOWIE,
NAKŁADEM MUZEUM NARODOWEGO.
W DRUKARNI „CZASU”, POD ZARZĄDEM ALEKSANDRA ŚWIERZYŃSKIEGO
1913.

Piotr Michałowski: „Jeźdźcy“.

roku 1912 oddał Wydział krajowy w posiadanie Muzeum narodowemu gmach poszpitalny na Wawelu celem pomieszczenia w ostatnich latach tak bardzo rozrosłych zbiorów. Z wiosną 1912 rozpoczęto wstępne roboty nad naprawą i adaptacją gmachu, które znajdują się obecnie w toku. Dla celów odpowiedniej adaptacji budynku przygotowała Dyrekcya Muzeum narodowego szereg planów przyszłego rozmieszczenia zbiorów i wszelkie przeróbki gmachu mają właśnie na celu jak najwłaściwsze wykorzystanie przestrzeni dla potrzeb muzealnych. Roboty adaptacyjne prowadzi budownictwo miejskie, w myśl intencji i po porozumieniu się z Dyrekcją Muzeum narodowego. P. Karol Skawiński zaprojektował przekształcenie istniejącej fasady budynku, otrzymawszy w rozpisany specyjalnym konkursie na fasadę pierwszą nagrodę. Projekt jego został zatwierdzony nie tylko przez Gminę miasta Krakowa, lecz także przez pełny Komitet Wawelu. W danych warunkach nie mogło być mowy o dowolnej przeróbce, lecz tylko o pewnem uszlachetnieniu istniejącej fasady. Również adaptacja wnętrza liczyć się musi z istniejącym rozkładem przestrzeni i wszelkie większe zmiany w tym kierunku są wykluczone z powodu znacznych kosztów, jakieby za

sobą pociągnęły. Mimo najdalej posuniętych oszczędności, nie można było zrezygnować, tak dla celów estetycznych, jak ze względu na wygodny i bezpieczny ruch publiczności, z przekształcenia dzisiejszej sieni i klatki schodowej na przedsionek i klatkę schodową stosowniejszą.

Zbiory Muzeum narodowego zajmą całe pierwsze i drugie piętro rozległego dwupiętrowego budynku. Będzie tam tylko Muzeum dawnej sztuki z wyłączeniem sztuki współczesnej, której okazy pozostaną w dotychczasowym gmachu w Sukiennicach i utworzą narodową galerię. Muzeum na Wawelu będzie obejmowało następujące działy: Polskie zabytki przedhistoryczne, obraz polskiej sztuki i kultury od najdawniejszych czasów aż po wiek XIX.; obok tego osobne zaś działy tworzyć będą zbiory: Im. Heleny Dąbcańskiej, hr. Rusieckiego, galeria Łozińskich, zbiory Edwarda Goldsteina, sztuka rуска, zabytki greckie i rzymskie, sztuka ludowa, pamiątki narodowe i t. p. Prócz sal z tymi zbiorami znajdują miejsce w przyszłym gmachu: sala dla wystaw ruchomych, biblioteka muzealna archiwum i czytelnia dla publiczności, pracownia fotograficzna i warsztaty reperycyjne.

ZAKUPNA I DARY.

Obok troski o wygląd i urządzenie przyszłego Muzeum, drugim głównym polem działalności Zarządu Muzeum narodowego w r. 1912 było wyteżenie usiłowań ku jaknajwiększemu zbogaceniu zbiorów. W tym kierunku nadarzyła się świetna okazy nabycia przedewszystkiem starych mebli tak potrzebnych dla urządzenia stylowych wnętrz z dawnych epok. Była nią licytacja sławnej kolekcji znanego zbieracza polskich zabytków L. Giełdzińskiego z Gdańska. Na cele zakupów na tej licytacji Rada miejska wyznaczyła osobną subwencję. Spis nabytków i załączone ilustracye świadczą o znacznem wzbogaceniu Muzeum, które tą drogą zostało dokonane.

Dzięki wyasygnowaniu przez Wydział krajowy drugiej raty subwencji na cele zakupna okazów sztuki ludowej — zdołano nabyć kilkadziesiąt pięknych przykładów sztuki podhalańskiej i huculskiej.

Niemniej do powiększenia muzealnych zbiorów w roku 1912 przyczyniły się dary, które napływały obficie, podobnie jak w latach

dotychczasowych i z żywym uznaniem podnieść należy, że ofiarność publiczna u nas nie słabnie, mimo pokus, jakie tworzy coraz silniej rozbudzony ruch wywozowy dzieł artystycznych za granicę dla celów spekulacji. Brak tylko ofiarności i zapisów pieniężnych na cele finansowego wyposażenia instytucji.

Obraz cechowy.

Z całego szeregu darów, których wykaz pomieszczamy poniżej, specjalnie należy wyróżnić większe kolekcje, które napłynęły. Tak z zapisu ś. p. Zygmunta Glogera otrzymało Muzeum narodowe materiały, przygotowane do rozpoczętego przez niego cennego wydawnictwa »Budownictwo drzewne i wyroby z drzewa w dawnej

Polsce». Za życia ś. p. autora wyszło tylko parę zeszytów tego dzieła, materyał zaś w rękopisie, rysunkach, kliszach cynkowych i t. p. zebrany do dalszych zeszytów, przekazał on Muzeum narodowemu. Prócz tego z zapisu ś. p. Glogera zanotować należy zbiór 31 wielkich dawnych kamiennych kul armatnich.

Z zapisu ś. p. Maryi Konopnickiej otrzymało muzeum narodowe z rąk jej córki p. Zofii Mickiewiczowej kilkadziesiąt albumów, tek, adresów złożonych Maryi Konopnickiej z okazji uroczystości jubileuszowych z powodu 50-letniej jej pracy twórczej, nadto kilka cennych okazów etnograficznych.

Kolekcya im. Heleny Dąbcańskiej wzrasta z każdym rokiem do coraz bardziej imponujących rozmiarów; tworzy całość coraz bogatszą i bardziej różnorodną. — Jak w poprzednim, tak i w bieżącym roku przybył szereg obrazów, sztychów, mebli i okazów przemysłu artystycznego.

URZĄDZENIA SAL, KONSERWACYA I INWENTARYZACYA.

Oprócz mniejszych zmian w salach muzealnych i niesłychanie trudnego, a koniecznego rozmieszczenia napływających przedmiotów, mamy do zanotowania przekształcenie jednej ze sal w Sukiennicach na miejsce poświęcone dziełom genialnego twórcy z ostatniej doby, Stanisława Wyspiańskiego. Jest to zawiązek przyszłej sali Wyspiańskiego, która uzyska z czasem należne rozmiary. Zakupiono w roku zeszłym kartony do witrażów i szkice do polichromii kościoła Franciszkanów w Krakowie, znajdujące się w stanie zaniedbanym i zniszczonym, utrwalono i naklejono starannie, kartony do witrażów naciągnięto na odpowiednie ramy i oprawiono. Dzięki temu powstała sala wcale efektowna, która stała się nową ozdobą działu Wyspiańskiego w naszym Muzeum.

Konserwacya zabytków była, jak w latach ubiegłych, ważną troską Zarządu. Dzięki chwilowej obecności specjalisty p. Kowalskiego z Berlina, można było kilka najcenniejszych dywanów naprawić, ograniczając się do utrwalenia części zdartych lub od wilgoci zbutwiałych. Prócz prowadzonych w dalszym ciągu robót w zwykłych zakresach, postawiono obecnie na plan pierwszy restauracyę tak pięknej i licznej kolekcji starych obrazów cechowych, która

znajduje się w posiadaniu Muzeum narodowego. Niestety restauracja tych zabytków nie może postępować w tak szybkim tempie i być prowadzona w tak szerokim zakresie, jakby należało, tak ze względu

Artysta nieznany: „Portret Augusta III“.

na brak odpowiednich funduszków, jak i brak dostatecznej liczby fachowych restauratorów, który dotkliwie w każdym zakresie kolekcjonerstwa daje się u nas odczuwać.

Reorganizacja i n w e n t a r z a Muzeum narodowego, prowadzona konsekwentnie dalej, zbliża się obecnie ku końcowi, równocześnie zaś zaciągano do inwentarza wszelkie bieżące napływy okazów muzealnych. W dalszym ciągu porządkowano dokumenta, odnoszące się do zabytków, oraz zaczęto gromadzić dane bio- i bibliograficzne tudzież sporządzać tak ważne indeksy imienne i rzeczowe, bez których nie ma oryentacji w inwentarzach i zbiorach, ani możliwości naukowej nad nimi pracy. Inwentarz kartkowy, służący jako brulion do robienia na nim rozmaitych adnotacji, przepisywany będzie w dalszym ciągu do inwentarza książkowego.

MUZEUM IM. EM. HR. CZAPSKIEGO.

Zbiory dawniej ułożone i wystawione pomnażały się w r. b. 1912 stale, a praca nad ich skatalogowaniem i porządkowaniem postępowała naprzód.

1. Gabinet numizmatyczny pomnożył się w ubiegłym roku o 709 monet, 143 medali, 4 banknoty, 106 pieczęci, 4 tłoki pieczętne i 14 guzików. Kilka z tych okazów zostanie prawdziwą ozdobą działu jak n. p. medale Radziwińskich i Kiezkowskich, oraz plakiety Antoniego Madeyskiego. Z większych zbiorów prywatnych przybyły do Muzeum kolekcya monet przeważnie drobnych E. Schönfelda z Warszawy w liczbie 567 sztuk, zbiór W. Kozubowskiego w liczbie 86 sztuk, oraz zbiór medali religijnych Dra A. Sternschussa ze Lwowa w liczbie 104 sztuk, nabyty w drodze wymiany dubletów.

W roku ubiegłym podjął Zarząd wstępne prace do założenia osobnego zbioru sfragistycznego. Zebrano cały materiał, którym Muzeum rozporządza i pomieszczono w osobnych szafach. Wchodzą tutaj pieczęcie oryginalne, oderwane niegdyś od dokumentów i ofiarowane później do Muzeum, dalej kopie galwaniczne, odlewy mosiężne i gipsowe, odciski lakowe i papierowe z pieczęci, wreszcie oryginalne tłoki pieczętne. Większa część dostała się tutaj po ś. p. prof. Piekosińskim, a wiele także ze zbioru hr. Steckiego wzbogaciło oddawna istniejący zbiór. Ułożenie tej kolekcji i odpowiednie skatalogowanie natrafia na przeszkody nie tylko z braku środków i odpowiedniej do tego siły, ale także z braku wszelkich zapisków i no-

tatek przy wielkiej części tych odlewów. Publiczności pokazano w dwóch gablotach najwspanialsze pieczęcie książąt i królów polskich, oraz wszystkie oryginalne tłoki, z których najstarsze sięgają XIII. wieku. Zbiór pieczęci i sfragistyka jako przedmiot sztuki złotniczej i medalierskiej z natury rzeczy jest nieodłączną i integralną częścią działu numizmatyczno-medalierskiego.

Miniatura Taubert'a.

2. Gabinet rycin. W roku ubiegłym przybyło 1490 sztuk rozmaitych rycin, drzeworytów, litografii i innych ilustracyi, między którymi zanotować należy dary p. Orczykowskiego z Łowicza i Heleny Dąbczańskiej ze Lwowa. Nabyto również wiele drogą wymiany dubletów. Katalogowanie tego olbrzymiego materiału postępuje wciąż naprzód. Między innemi ukończono w ubiegłym roku pracę nad ułożeniem i uporządkowaniem map, przyczem okazało się, że ta kolekcya licząca przeszło 2000 sztuk, jest jedną z najbogatszych w Polsce i zawiera nader rzadkie i drogie okazy.

Pomnożył ją nadto dar p. Wiesława Radwańskiego o 107 map i 20 planów. Inne działy należące do gabinetu rycin pomnożyły się również znakomicie. Wymiana dubletów tak korzystnie gdzieindziej stosowana przysporzyła sporo nowych sztuk do kolekcji exlibrisów (32), marek (159) i nalepek (75). Jako nowe działy wyłaniają się już zbiory biletów wizytowych, oraz kart pocztowych z widokami.

3. Zbiory archiwalne stanowiące niejako źródło do sfragistyki polskiej i zbioru autografów powiększyły się też wcale znacznie. Włączono mianowicie przybyłe świeżo papiery wojskowe z roku 1804—1833, autografy Mickiewicza, Matejki, Wyspiańskiego etc., dokumenty pergaminowe i papierowe, odnoszące się do różnych miast oraz papiery i autografy z »Ogniska polskiego« w Pradze. Najważniejsze z nich, to pergaminy opatów tynieckich, dotyczące się Tuchowa, które nabyto w zamian za dublety monet od Dra T. Spisa ze Lwowa. Zbiory te zajmują już obecnie całą szafę, a złożone w specjalnych tekach są w większej już części skatalogowane i uporządkowane. Materyał ten budzi wielkie zainteresowanie nie tylko uczonych, ale szkół i szerokiej publiczności, która z tego rodzaju zabytkami tu jedynie ma sposobność się poznać.

4. Biblioteka. Praca wewnętrzna w bibliotece obracała się jedynie koło porządkowania dubletów, których znaczna ilość wymagała specjalnego katalogu. Katalog ten wydany drukiem i rozesyłany wszystkim bibliotekom i bibliofilom polskim doczekał się sympatycznego uznania ze strony publiczności i przyczynił się do wymiany bądźto drogą bezpośrednią lub pośrednią. Nabyte w zamian druki, głównie z XVI. i XVII. wieku zapisano jako dar tych osób, których własnością były dublety.

5. Ogród i lapidaryum. Z powodu znacznych wydatków, jakie w latach poprzednich z ogrodem były związane, ograniczono się tym razem do skromniejszego ozdobienia balkonów. W Lapidaryum pomieszczono fragmenty architektoniczne z przerabianych kamienie przy ulicach św. Jana, Tomasza i przy placu Dominikańskim.

Na zakończenie wspomnieć należy o świeżych przesyłkach darów dawniejszych ofiarodawców. I tak hr. St. Rusiecki nadesłał jako dalszy ciąg swej kolekcji, przeznaczonej na Wawel, nową seryę szkieł polskich, które włączono do dawniej już tu wystawionych. Także Dr W. Lasocki, jeden z najgłówniejszych twórców

naszej biblioteki przysłał w dalszym ciągu świeże paki książek. Także dla naszych zbiorów wielce zasłużony p. A. Wolański wśród wielu ciekawych zabytków bibliotecznych i archiwalnych złożył w dalszym ciągu w darze rękopis liturgiczny rusińsko-unicki z XVII. wieku z nader rzadką w liturgii ruskiej modlitwą do św. Józafa, oraz ogromnie ciekawy i wzruszający list ks. Józefa Poniatowskiego z odezwą i pożegnaniem do wojska w 1792 roku. Zbiór gemm i kamei Schmidta-Ciążyńskiego pobudził do bliższego opracowania i zajęcia się Dra Fr. Bulandę. Wynikiem jego studyów nad tą kolekcją jest artykuł, drukowany w Wiadomościach numizmatyczno-archeologicznych w 1912 i 1913 roku, który wykazuje, jak wielkie skarby sztuki i jak drogocenne rzeczy w tym dziale zabytków naszego Muzeum się znajdują.

Wazon belwederski.

ZBIORY IM. EDWARDA GOLDSTEINA.

Jak co roku, p. Edward Goldstein również i w bieżącym wzbogacił kolekcję swego imienia darami, które uzupełniają poszczególne działy istniejące lub nowym dają początek. Do działu napoleońskiego przybyły przede wszystkim ryciny w liczbie 152, przedstawiające wypadki i portrety osób z ery wielkiego cesarza, tudzież epok ją poprzedzających i po niej następujących, o ile z imieniem jego i czynami się wiążą. W dalszym ciągu trzysta kilkadziesiąt rycin wybitnych sztycharzy i rysowników, różnych szkół i technik, jako ciąg dalszy materiału, który się złoży na retrospektywną wystawę grafiki. Są tam nazwiska: Swebach, Daumier, Raffet, Gavarni, Cattelain, Alfred i Tony Johannot, Haid, Jazet, Allais, Tissot James,

ryciny według portretów Adriaen'a van den Werff'a a także 2 sztuki Rembrandta, z czego jeden pierwszej odbitki.

Na wyszczególnienie zasługuje zbiór t. zw. vues d'optique (15), w tem przedstawienie sceny sejmku elekcyjnego w Warszawie roku 1764, nadewszystko zaś tak mało u nas znane drzeworyty popularne, historyczne i religijne z Épinal (45), tudzież 13 t. zw. imageries de Paris.

Do działu ceramicznego przybył ciekawy zbiór talerzy (en terre de pipe) z wyobrażeniem scen rewolucyi r. 1830, bitew z czasów I-go cesarstwa, wojsk, scen rodzajowych, karykatur etc. z fabryk w Sèvres, Gien, Montereau, Creil i Choisy.

Wielka ilość rozmaitych zabytków wzbogaca inne działy i tak: 22 rysunki w różnych technikach, 7 obrazów, 10 tkanin, w tem 7 wschodnich (arabskich i perskich) z XVI. wieku, nader rzadkich i cennych, bóstwo wschodnio-indyjskie, 2 świeczniki żydowskie, marynetka wielkiej rzadkości, lalka, 4 czepki koronkowe wraz z 2. manekinami t. zw. »katarzynkami«, wyobrażającymi typy prowincjonalne francuskie (do działu »Francya w czepkach«), strzemiona z XVII. w., trzewiczki dzieciinne, chińskie z XVIII. w., spodnica z czasów konsulatu z inicjałem N., luneta z r. 1735 (8) w ozdobnej, kosztownej oprawie, trzysta kilkadziesiąt rysunków z motywami ornamentyki budowlanej, projektami na witraże, z inicjałami, winietami etc., 2 formy do wypiekania placek (Louis XV. i XVI.), statuetka markietanki żuawów Napoleona III. i wiele innych.

DOM I MUZEUM JANA MATEJKI.

Zakupiono 42 rysunki przedstawiające różne fragmenty architektoniczne oraz zabytki drewnianych budowli, dziś po większej części już nie istniejących. W zakresie konserwacyi dokonano naprawy cennego dywanu perskiego oraz fragmentu materiyi.

Z prac związanych z administracją realności przeprowadzono osuszenie piwnic domu kosztem 475 kor. oraz odmalowanie futryn okiennych od frontu i drzwiowych w klatce schodowej.

Frekwencya zwiedzającej Dom i Muzeum Matejki publiczności jak to wykazujemy na innem miejscu zmniejszyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 530 osób. Z jednej strony jest to następstwem

udzielenia zgodnie z uchwałą Rady bezpłatnych raz w rok wstępów każdej klasie ludowych szkół miejskich, z drugiej też okoliczności, iż Dom Matejki położony w ulicy ruchliwej i przemysłowej ginie zupełnie w szeregu zwykłych czynszowych kamienic. Komitet Mu-

Zbroja polska z XVII. w.

zeum narodowego występował przez trzy lata z rzędu z wnioskiem, aby budownictwo miejskie obmyśliło jakiś celowy i zarazem artystyczny sposób wyróżnienia Domu Matejki z pomiędzy innych domów sąsiednich; wniosek Komitetu atoli pozostał wnioskiem i od trzech lat sprawa ta nie postąpiła ani krokiem naprzód.

ZAKUPNA.

- Portret Augusta III. nieznanego artysty.
Szkic ol. P. Michałowskiego: Szarża kawaleryi.
2 portrety ol. Gniewosza z r. 1862.
Portrecik ol. J. Peszki.
Portret mężczyzny ol. nieznanego artysty w. XVIII.
2 portrety ol. nieznanego artysty, poł. w. XIX.
Obraz cechowy, pocz. w. XVI.
Miniatura Sonntaga z r. 1823.
Miniatura (rys.) ozn.: »G. Taubert Invenit et fezit«. Varsovie 1787.
Akwarela Stachowicza (?), pocz. w. XIX.
Rysunek A. Grottgera (studya koni).
Rysunek A. Kotsisa (autoportret).
3 akwaforty J. Rubczaka.
5 akwafort Skoczylasa.
9 miedziorytów J. Caraglio'a.
Anioł, rzeźba z XVII. w.
Chrystus na krzyżu, rzeźba z XVII. w.
Sekretarzyk w kształcie szafy, rzeźba w. XIX.
Drzwi szafy z kościoła św. Anny, robota stolarza krakowskiego Gruszczyńy, r. 1646.
Szafa gdańska z herbem »Leliwa«, r. 1696.
Szafa gdańska bogato rzeźbiona w motywy roślinne i figuralne, w. XVII.
Szafa gdańska wystawowa, w. XVIII.
Szafka z figuralnymi pilastrami i postacią alegoryczną na drzwiach, ozn. r. 1646.
Szafka z allegorią jesieni, w. XVII.
Szafka przyścienna, robota gdańska pod wpływem holenderskim, w. XVII.
Skrzynka gdańska z mosiężnym godłem cechu kołodziejów, wiek XVII.
Kasetka żelazna z w. XVII.
Lustro w stylu empire w ramach rzeźbionych.
3 plakiety brązowe A. Madeyskiego.
Plakiety Cz. Makowskiego.
Zbroja polska z XVII. w.

Drzwi szafy z kościoła św. Anny z r. 1646.

- Wagi aptekarskie z XVI. w.
 Hak mosiężny z orłem.
 Reflektor mosiężny z XVIII. w.
 Kołatka mosiężna w kształcie aniolka, z domu przemysłowego
 w Malborgu, w. XVII.
 Kielich srebrny z XVIII. w.
 Kubek srebrny.
 Pierścioneł złoty z emalią w oczku.
 Zegar ścienny z trybowaną płytą, oznaczony: »Andreas Ditt-
 mar Posen«.
 Wazon z fabryki Belvédère w Warszawie, okaz rzadki.
 Wazon fajansowy z fabryki w Nieborowie.
 Filiżanka korecka z r. 1828.
 Drzwi żelazne z motywem orła polskiego, w. XVI.
 Kandelabr kościelny z I-szej poł. XVIII. w.
 Taca cynowa z r. 1745.
 Krucyfiks wykładany masą perłową, w. XVIII.
 Tabakierka rogowa, w. XVIII.
 2 zamki żelazne, gdańskie, skomplikowanej konstrukcyi, wiek
 XVII. i XVIII.
 1 zamek żelazny skomplikowanej konstrukcyi, robota malbor-
 ska, wiek XVII.
 Świecznik żydowski trybowany w srebrze, robota wrocławska,
 wiek XVIII.
 3 naczynia brązowe żydowskie.
 Materya atlasowa z aplikacyami, w. XVI. (?).
 2 antependya haftowane.
 Dywan z aplikacyami.
 Haft polski z I-szej połowy XIX. w.
 Haft ruski z XVII. w., (przedstawiający wjazd Chrystusa do
 Jerozolimy).
 Ornat gobelinowy z Bieździatki, poł. XVIII. w.
 Stuła i manipularz do tego ornatu.
 Kapy i ornaty.
 Suknia żydowska.
 Naczynie metalowe z ornamentacją ludową.
 Strój ludowy, kompletny, ze Spiżu.
 79 przedmiotów z działu etnografii huculskiej.

- 3 obrazki ludowe na szkło.
- 1 obrazek ludowy na papierze.
- 2 drzeworyty ludowe.
- 2 figurki drewniane, wyrób ludowy.

Szafa gdańska.

4 druki z lat: 1508, 1529, 1583, 1656.

Komplet roczników »Chimery«.

Album »Wilanów« z r. 1877.

Nadto szereg książek z zakresu historyi sztuki do biblioteki podręcznej.

DARY.

OBRAZY I RYSUNKI.

Janina z Wańkowiczów Ciechanowska: rysunek ołówkiem Wańkowicza.

Jadwiga Czachórska z Białowód: obraz ol. Wład. Czachórskiego: »Sala ambasadorów w pałacu Dożów w Wenecyi«.

Z zapisu ś. p. Felicjana Faleńskiego: obraz ol. Walerego Eljasza i obraz ol. Józefa Marszewskiego.

Marya Kłopotowska: karton Andriollego ze sceną z r. 1863.

S. M. Kraszewska: portret J. Kraszewskiego malowany przez siebie.

Teodora Monczuńska z Krakowa: miniatura Narbutta.

Z zapisu ś. p. Cecylii hr. Potockiej: akwarela Juliusza Kosaka (portret hr. Wodzickiego, ojca ofiarodawczyni).

Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Narodowego w Krakowie: pastel Eugeniusza Żaka: »Głowa kobiety«.

Nadto złożyli dary: Dr Kazimierz Maryan Morawski, Dr Jan Rostafiński, Dr Ryszard Urbanik, Franciszkowie Tamulewiczowie, X. Kazimierz Wańkowicz, X. Antoni Wilczkiewicz z Bochni.

RZEŻBY.

Z zapisu ś. p. Felicjana Faleńskiego: dwie małe terrakoty Kurzawy i biust Leonarda Marconiego.

OO. Kameduli z Bielán: kartusz z herbem Wazów drewniany, barokowy.

Antoni Madejski: plakieta z portretem prof. Stroki.

Teodora Monczuńska: płaskorzeźba Teofila Lenartowicza przedstawiająca portret ofiarodawczyni z r. 1865.

Nadto złożyli dary: Józef Pałasiński: kilka starych rzeźb figuralnych.

Dr Jan Rostafiński: sześć figur drewnianych polichromowanych.

Iza Stolzmanowa: cztery rozety drewniane z Wawelu.

PRZEMYSŁ ARTYSTYCZNY.

Z zapisu poety Felicjana Faleńskiego: zegar drewniany rzeźbiony z orłem.

Klausner: Serwantka Biedermayer.

Ks. Koterbski z Kamionki: 5 ornatów i 1 kapa.

Łebkowsy z Przecławic: komódka z XVII. w.

Szafa wystawowa z XVIII. wieku.

Ks. Leon Niebieszczański z Ameryki: biurczko podróżne po królu Stanisławie Augustcie.

Helena Pawlikowska: świecznik drewniany złożony.

August Porębski z Krakowa: rama empirowa z bronzami do lustra i krucyfiks z kości słoniowej.

Antoni Strzałecki: dwie materye z herbami Polski i Sforzów, pochodzące z zamku królewskiego na Wawelu.

Rodzina Szczeklików w Pilźnie: lada cechowa z r. 1780.

Franciszkowa Tamulewiczowa: zegar alabastrowy, skrzyneczka na listy z intarsyami, przybory do haftowania z masy perłowej, notatnik balowy z masy perłowej, broszka z głową Meduzy w złotej oprawie, agrafka z emalią, 7 guzików od kontusza ażurowych, spinki od delii złożone, różaniec z masy perłowej, flaszka do pudru i dwie podstawki pod butelki posrebrzane, trzy sztuki porcelany, cztery przedmioty japońskie, haft z I-szej połowy XIX. wieku, woalka z I-szej połowy XIX. wieku i inne.

Dr Aleksander Żurawski: imieniem swej zmarłej matki Maryi z Januskiewiczów: broszka złota z kameami koralowemi z dworu Maryi Antoniny i szpilka z miniaturą Sowińskiego.

Pani X.: suknia kobieca z 1840 roku.

Nadto: Dr Władysław Gumpłowicz, J. Klausner z Berlina, St. Kosowski z Krakowa, Michał Krukierk z Równego, J. Pałasiński X. Proboszcz z Chruszczobrodu, Antoni Śnieżek z Podgórza, Roman Świtalski z Białej.

PAMIĄTKI.

Zofia Mickiewiczowa: zbiory po Maryi Konopnickiej.

Dr Justyna Korczyńska: pianino po jenerale Skrzyneckim.

Janina Ciechanowska z Krakowa, Zofia Ciszewska, Leon Kobyłecki z Warszawy, Lud Rusi Chełmskiej, Grzegorz Stanisławski.

BIBLIOTEKA.

Józef Pałasiński: kilkadziesiąt druków polskich XVI. i XVII. w.

Marya Targoni: cztery paki książek treści beletrystycznej i historycznej.

Nadto pojedyncze dary złożyli: Akademia Umiejętności w Krakowie, Archiwum aktów dawnych miasta Krakowa, Dr Władysław Gumpłowicz z Krakowa, Aleksander Hajdecki, Józef Janeś z Sucheja, Komitet Wystawy architektury i wnętrz w Krakowie, Amalia Kriegerowa, Redakcja »Lamusa«, Wacław Lipiński z Zaturcy, Dyrekcya Musée de peinture et de sculpture de Courtrai, Wiesław Radwański, Rodzina Szczeklików w Pilźnie, Wacław Rydzewski z ziemi pińskiej, Tow. szkoły ludowej w Krakowie (Koło akad.), Francisz-

kowa Tamulewiczowa z Litwy, Tow. Nauczycieli szkół wyższych we Lwowie, Tow. opieki nad zabytkami przeszłości w Warszawie, Tow. opieki nad zabytkami w Krakowie, Tow. Przyjaciół nauk w Poznaniu, Rodzina ks. Dra T. Trzeńskiego w Poznaniu, C. K.

Szafa gdańska, r. 1696.

Urząd Ochmistrzowski w Wiedniu, Stefan Wąs z Krakowa, Wydział Krajowy we Lwowie, Marian Wywiątkowski z Krakowa, Dr Zygmunt Ziemiński, Związek narodowy polski w Waszyngtonie, Związek powszechny artystów polskich w Krakowie, kraj. Związek turystyczny w Krakowie, Dr Michał Żmigrodzki z Krakowa.

FOTOGRAFIE.

Kazimierz Walewski z Tubądzina: 87 fotografii.

Nadto drobniejsze dary złożyli: Franciszek Biesiadecki z Firlejowa (daguerotyp z portretem Dwernickiego), Janina Ciechanowska, Stanisław Ciszewski, Marya Fonberg, Dr Władysław Gumpłowicz, Zygmunt Kolasiński z Tarnobrzega, Teodora Monczuńska, Stanisław Ponikło, Bolesław hr. Starzeński, Karolina Tołłoczkowa, A. Ulanowski z Petersburga, Związek narodowy polski w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej.

WYKOPALISKA PRZEDHISTORYCZNE.

Adam Wolański z Rudki: kolekcya złożona z 104 sztuk.

Stanisław Łódzia Baranowski, K. Bierkowski, Jan Durzycki z Fedorówki, Henryk Jaworowicz z Milwaukee, Kazimierz P., Dr Karol Poliwka ze Stanisławowa (głowa mumii egipskiej).

RĘKOPISY, DOKUMENTY, AUTOGRAFY.

Bronisław Chodzkiewicz z Warszawy, Franciszek Drzewiecki z Warszawy, Dr Władysław Gumpłowicz z Krakowa, Ognisko polskie w Pradze, Zdzisław Redel z Łomży, Wacław Rydzewski, Dr Adam Schmidt z Lipnicy Murowanej, Dr Stodołkiewicz z Kielc, Rodzina Szczeklików z Pilzna.

SFRAGISTYKA.

Ignacy Łódzia Baranowski, Justyn Sokulski, Rodzina Szczeklików z Pilzna.

EXLIBRYSY.

Maksymilian Goldstein ze Lwowa, Stanisław Peszko, Zuzanna Rabska z Warszawy, Zygmunt Wolski.

MILITARYA.

Ignacy Łódzia Baranowski, Dr Władysław Gumpłowicz z Krakowa, Stanisława Hendel ze Szczawnicy, Jacek Ludwiński, Zdzisław Redel z Łomży, Józefowie Starorypińscy z Podola, Wilhelm Winkler.

SZTUKA LUDOWA.

Grzegorzewska z Krakowa, Michał Krukier z Równego.

LAPIDARYUM.

Firma : Rodakowski - Zacharjewicz - Sosnowski, Ks. Aleksander Siemieński z Szynwałdu, Benjamin Torbe z Krakowa.

Szafka z r. 1646.

MONETY I MEDALE.

Dr Edmund Bulanda z Krakowa, Janina Ciechanowska, Leon Frankiewicz z Poznania, Wawrzyniec Gawędzki z Krakowa, Alicja Hłaskówna, Bogumił Heinrich z Warszawy, Dr Jerzy Kieszkowski z Wiednia, Edward Kleitz z Krakowa, Władysław Kozubowski

z Radymna, Ks. Dr Jan Korzonkiewicz, St. Kowalczyk z Krakowa, Michał Krukierk z Równego, Henryk Mańkowski z Winnogóry, Antoni Madeyski z Rzymu, Kazimierz Merklinger, Antoni Mieszkowski, J. Mroczkiewicz z Poznania, Zygmunt Radziwiński ze Lwowa, Jerzowa ks. Radziwiłłowa z Nieświeża, Wacław Rydzewski Emil Schönfeld z Warszawy, M. Söhnel z Krakowa, Stanisławski Grzegorz, Jerzy Struszkiewicz, Ks. Karol Suwada, Józef Szajna, Leon hr. Szeptycki z Przyłbic, Michał Szkaradek z Krakowa, Karolina Tołłoczkowa z Krakowa, Tow. naukowe w Warszawie, Józef i Stanisława Wagnierowie.

RYCINY.

Stanisław Ciszewski ze Lwowa: 208 sztychów i litografii.

Romuald Oreczykowski z Łowicza: 1094 sztychów, litografii i wycinków z pism ilustrowanych.

Redakcja »Ziemi« w Warszawie odbitki z »Ziemi« na specjalnym papierze.

Nadto: Jan Augustyn, Leon Kowalski, Amalia Kriegerowa, Ignacy Łopieński z Warszawy, Stanisław Peszko z Krakowa, Wiesław Radwański z Krakowa, Roger Sławski z Poznania, Franciszkowa Tamulewiczowa, Tow. im. Lelewela w Brukseli, Dr Ryszard Urbanik z Tarnobrzega, Przemysław Żuławski, M. Szkaradek, Lucyan Lipiński z Krakowa, Dr Adolf Sternschuss, I. Łańcucki ze Lwowa, Helena Dąbcańska ze Lwowa, Emeryk hr. Czapski, Karol Plage z Ząbkowic, Antoni Trybalski z Krakowa, Zygmunt Wolski z Warszawy, W. Bartyński z Krakowa.

VARIA.

K. Bierkowski, Janina Ciechanowska, Emil Gill, Władysław Mroczkiewicz z Poznania, N. N. z Mińska litewskiego, Józef Pałasiński, Karolina Tołłoczkowa z Krakowa, Związek narodowy robotniczy z Będzina.

DARY PIENIĘŻNE.

Dr prof. Odo Bujwid: 1000.— kor. depozyt na zakup w porozumieniu z ofiarodawcą dzieła sztuki do Muzeum w tym wypadku, gdyby oferowano zabytek do Muzeum a kredytu nie było.

Mikołaj hr. Rey: 100 koron.

FREKWENCYA MUZEUM NARODOWEGO W R. 1912.

W styczniu	w święta	1379	w dniu powszednie	378 osób.
» lutym	» »	1466	» » »	630 »
» marcu	» »	2018	» » »	470 »
» kwietniu	» »	1382	» » »	713 »
» maju	» »	3489	» » »	1255 »
» czerwcu	» »	3627	» » »	3312 »
» lipcu	» »	2365	» » »	1955 »
» sierpniu	» »	2970	» » »	2664 »
» wrześniu	» »	2131	» » »	1490 »
» październiku	» »	1785	» » »	657 »
» listopadzie	» »	1693	» » »	396 »
» grudniu	» »	1818	» » »	375 »

W święta 26123

w dniu powszednie 14295 osób.

Szafka z alegorią jesieni.

Muzeum narodowe w Sukiennicach zwiedziło więc w r. 1912 40418 osób.

Muzeum im. Emeryka hr. Hutten Czapskiego zwiedziło w roku 1912 osób 2266.

Dom i Muzeum im. Jana Matejki zwiedziło w roku 1912 2549 osób.

Wieżę Maryacką, będącą również pod zarządem Muzeum narodowego zwiedziło w r. 1912 osób 371.

Barbakan otwarty tylko w porze letniej od 1/V—15/X zwiedziło w r. 1912 osób 824.

Ogólna zatem frekwencja we wszystkich instytucjach wynosi 46428 osób.

Statystyka ta opiera się na sprzedanych biletach wstępu. Nie obejmuje więc bezpłatnych wstępów; z bezpłatnymi wstępami dzieci szkolnych oraz wycieczek liczba zwiedzających dochodzi do 50.000 osób.

PRACE NAUKOWE.

Urzędnicy Muzeum narodowego brali w r. 1912 udział w ruchu naukowym i ogłosili następujące prace:

Dr Feliks Kopera. *Wielki ołtarz w kościele N. P. Maryi, Wita Stwosza.* Album z 36 tablicami, opatrzony wstępem. Wydawnictwo Towarzystwa miłośników zabytków Krakowa, rok 1912. *Wykłady publiczne* z zakresu historii sztuki w Krakowie, Lwowie, Łodzi i Poznaniu.

Dr Maryan Gumowski. *Moneta w Polsce średniowiecznej.* (Wyd. Akad. Um.), r. 1912. *Redakcja Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych.*

Dr Tadeusz Szydlowski. *O Pochodzie wawelskim W. Szymanowskiego.* Kraków 1912. *W obronie śródmieścia Krakowa, jego starodawnego i artystycznego charakteru.* Kraków 1912. *Sprawozdania z wystaw sztuki* w »Czasie«. *Monografie polskich malarzy i rzeźbiarzy XIX. w.* w *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler.* (Thieme - Becker. Lipsk, t. VI. i VII.). Szereg *wykładów publicznych* z zakresu historii sztuki.

